

ש.ר.ט.ו.ק.ר.ל.ס.ס. 28
משיבת זעזועת השירותים הציבוריים,
שהתקיימה ביום י"ד באב תשי"ב -
5.8.1952 בשעה 8.30.

- נכחין: היו"ר א. אלטמן
- א. הכרמלי
- א. ברוך
- א. בן-אשד
- ב. הרמל
- ב. כצנלסון
- ד. נצר
- ש. כפרית

סדר היום: 1. דיון על המסקנות בשאלת המעברות.
2. דיון על וועדת המסנה לעניני משרד הסעד

היו"ר א. אלטמן:

אני פותח את הישיבה.
במשיך בדיון על המסקנות בשאלת המעברות,
אבקש את חברי הוועדה למסור את הנימוקים האלטרנטיביים של סעיפים מסוימים,
במידה שיש להם כאלה.
בעבור לסעיף 11 שבמסקנות. (מקריא את הסעיף)

ש. כפרית:

לא אבחנו המתחילים בשרשה זו, הרי, קיימים
כבר מפעלי תעסוקה למבוגרים, ואנחנו
ראינו אותם. עלינו לציין תחילה בסעיף, את הפעולה החשובה שנעשתה בשטח זה,
הן ע"י ה"מלבן" והן ע"י גורמים אחרים, ואחר-כך את הצורך להגבירה. לא אבחנו
המתחילים במפעלים אלה.

א. ברמן:

אם לדבר על תעסוקת מבוגרים שגילם
למעלה מ-54, יש לומר קודם-כל מה מליים
על התעסוקה בכלל. תעסוקת המבוגרים היא רק פרגמנט של הבעיה הכללית של
חוסר עבודה, ועלינו לציין עובדה זו. קיימים חוסר עבודה כללי במעברות, אנחנו
מוכרחים לדרוש חידוש העבודות הציבוריות ותעסוקה מלאה לעולים, בין היתר
יש להרגיש את טאבו הקשה של המבוגרים, אך בלי צייון עובדת חוסר העבודה
הכללי, אין טעם להדגשה זו.

היו"ר א. אלטמן:

ברצוני להסביר מדוע ציינת במיוחד
את בעיית תעסוקת המבוגרים, מה שנוגע
לתעסוקה בכלל ישנה לשכת עבודה, וגם וועדת כנסת מתאימה, הדואגים במיוחד
לעניני עבודה, שאלת תעסוקת המבוגרים יש לראות לתפקיד סוציאלי מיוחד,
כיוון שעולים אלה אינם כלולים בלשכות העבודה הכלליות, בסעיף המוצע
ציינת שהיות שהעולים המבוגרים מהווים בעיה מיוחדת מבחינת תעסוקתם,
יש להכנין בשטחים שטח פעולה מיוחד, גמון שנעשתה כבר פעולה חשובה בשטח זה,
אבל הואיל-ומספר העולים המבוגרים הוא די גבוה, אין הפעולה הגיע לממדים
הדרושים, אני מדגיש ששאלת האבטלה הכללית היא אחרת ואינה שייכת לוועדה שלנו

א. ברמן:

לא ראינו חוסר עבודה כללי במעברות?

ד. נצר:

לדעתי תכן הסעיף נכון, אך יש לנסח אותו
אחרת, קודם-כל ברצוני להגיד שאנחנו
בתור וועדת השירותים הציבוריים, עוסקים בבעיות רק מבחינה אחת, אם דיברנו
על העברת תושבי האהלים לצרימים, עשינו זאת על-מנת לתקן מצב מסויים שהיה
גרוע מבחינה סוציאלית, בעיית התעסוקה הכללית שייכת לוועדת העבודה ולא לנו.
כאן מדובר על תעסוקת משפחות שגילן הוא למעלה מגיל העבודה האגיל, הסעיף
אפשר להגדיר בערך כך: הוועדה מציינת בסיפוק שנעשתה כבר מפעלים לשם
תעסוקת מבוגרים, הפעולה הזאת יש להרחיב ע"י יצירת מפעלים נוספים וריכוז
חומרי-גלם מתאימים להכשרת העולים, על-מנת שיעמדו ברשות עצמם."

דועת השירותים הצבוריים
5.8.52

א. הכרזות:

יש גם להוסיף - תעשייה ומלאכה ביתית.
למלאכה שמתם, לב עולי פרס, אפילו
הצעירים שגיליהם יודעים את מלאכה
וצורפות, ולא דווקא צורפות מתמכה יקרה, ידועות היטב בקרב עולי פרס.
גם עבודה הנהיגה וחזקה מתוך בחינה, הן עבודות שלא מתעסקים בהם מספיק.
במקום כל הסילוף הטובי המפורסד, יש לפתח את כל המלאכות הללו, לדעת,
כל מה שנכלל בשם המלאכה הביתית יש לפתחו, וכך בחירה את העולים לפרנסתם
הקודמת.

הצו"ר א. אלטמן:

בכונן. ויש לזה חשיבות גדולה לא רק מבחינת
התעסוקה, אלא גם מבחינת כלכלת הארץ.

ש. כפרית:

לעצם הרעיון, אינני מתנגדת, אך בדיוני
להעיר הערה, כשם שבמסעיפים הקודמים יצאנו
תמיד בהנחה, שהועדה שלנו באה לטכס עובדות ששמעה עליהן או חקרה אותן,
כך עלינו לנהוג גם לצבי הענין הזה. ענין המלאכה הביתית הוא מאד מוכרח
בעיני, אך לא שמענו סקירה - מה נעשה ומה יודע לא מתחיים אותה, איני יודעת
שישנם קשיים לא קטנים, עוסקים בזה ארגוני נשים, אך איני יודעת אם הם
עומדים דווקא על האינטרס של העובד, או על האינטרס שלהם. מהו שכר העבודה,
חנאי העבודה וכו'. זוהי בעיה פורמלית שאינה פשוטה כל כך. אם נמליץ על
פיתוח המלאכה הביתית, זה יחייב איתנו לנקוט בפעולה, המסכנות צריכות להיות
רק בגדר דיוני שהתקיימו בוועדה. לכן, לדעתי, אין להזכיר בעת את ענין המלאכה
הביתית, אלא לקבוע דיון בוועדה על נושא זה.

מה שנוגע לתעסוקה בכלל, אני אוסרת -
לא תעסוקה שתם כי אם הכשרה מקצועית. דאינו בעציה מפעל הכשרה גדול, שם
מאפשרים לעולים קבלת הלוואות קטנות, על מנת שיפתחו תעשייה פרטית בביתם.
לכן, יש להזכיר לא תעסוקה בלבד, אלא הכשרה מקצועית.

ועוד דבר, בעיית התעסוקה עומדת על הפרק
לא רק לגבי אנשים מבוגרים, כי אם גם לגבי נשים ובפרט נשים בהריון.

ב. הרמל:

לדעתי, כדאי ויש לציין את שאלת התעסוקה
הביתית, איני מכיר אותה מסולצריה, שם
היא הצליחה באופן יוצא מן הכלל. במ לי ידוע, שגרה עדות המורה רגילים
לעסוק בדברים אלה, יש ליצור את האפשרות לפיתוח המלאכה הביתית בשם לב
שחלק גדול מהעולים רגיל בתעסוקה זו עוד מארץ מוצאו.

הצו"ר א. אלטמן:

מכל הנאמר הרעיון ברור, יש לקבוע שלגבי
עולים מבוגרים שאינם בקיפול הרגיל של
הלשכה, יש לדאוג לתעסוקתם, על ידי הוספת מפעלים על אלה הקיימים כבר,
ולהדגיש שמפעלים אלה צריכים להיות מיוסדים על הכלל של הכשרה מקצועית.
כמו כן יש לפתח את המלאכה הביתית שתתן לא רק פרנסה לעולים, אלא יש בה
חשיבות כלכלית למדינה.

אנו עוברים לטעיה 12. (קורא את הטעיה)

ש. כפרית:

עקב המכתב שנתקבל בוועדה על ידי הגב'
בזלסון, הוטל על שתינו - עלי ועל הגב'
בזלסון - לעבד מספר הצעות, המקיימות על בעיית מטרות הילדים במעבדות.

אם

ש. כפריה:

הסעיף המדבר על הגברת העזרה הסוציאלית מחינם לכל הפעולה שדיברנו עליה, כולל גם מוסדות ילדים. במסיף שאנחנו מציעות יש גם-כן ציון על הצורך בהגברת הפעולה בשטח זה, נראה לי שהמסעף הדין על תוספת עזרה צריך לבוא אחרי המסיפים הדניים בעניני העזרה הסוציאלית. אקריא לפניכם את האצט המסקנות בענין מוסדות הילדים שהכנו אני והגב' כאנלסון:

- א. מוסדות ילדים עד גיל חינוך חובה. אחרי שמיעת מקירות מקיפות וביקורים במעברות, מביעה הוועדה תוקרה עמוקה לארגוני נשים מתנדבות, המקיימים מאות מוסדות סגורים ופתוחים לילדים בגיל הרך.
- ב. הוועדה רואה במיפול בילד פעולה סוציאלית חינוכית ממדרגה ראשונה. זהו סעד חשוב והכרחי למשפחה המתגוררת בחנאי דור אויעיים וקשים.
- ג. הוועדה ממליצה על הגדלת הקציבו של הטען ועל העלאת התשלומים בעד החזקת הילדים בהתאמה להחוקרות.
- ד. הוועדה ממליצה על בדיקה נוספת של גובה תשלומי ההורים על מנת להגביר את השתתפותם בעד החזקת הילדים והזנתם.

החלטת פנימית:

- א. להמיל על ועדה מאומצת **בירור** החשלומים ההרדי בין **1952**, לשכוח מקומיות וארגוני נשים.
- ב. תיאום הפעולה בין מחלקת ההזנה של משרד הסעד ובין המחלקה למיפול בעולה.

ברצוני להבאיר את הנקודה המדברת על העלאת התשלומים בעד החזקת הילדים במוסדות הילדים. שמענו בקשר עם התקציב להזנת הילד שהחביעה היתה למיליון לירות בערך. התקציב אשר ניתן לא הגיע לשליש מהדרוש. הגענו על כן למסקנה שבהתחשב עם העובדה שרבים מהעולים הולכים לחיים עצמיים, לשיכון להשתרשות, יש לבדוק מחדש את גובה התשלומים שהוא מאד נמוך, כדי שאפשר יהיה להמשיך במפעלי ההזנה, לכן אנו מציעות לבקר את גובה התשלומים ולהתאימם להחוקרות הקיימת, על מנת להגביר השתתפות המשפחות בהחזקת ילדיהן. הצעתנו הכוללת מפרשת את סעיף 12 שבו מופיע רק משפט אחד בנוגע למוסדות הילדים.

ד. נצב:

אם רוצים לציין משהו על מצב החינוך במעברות, אין לעשות זאת בקשר לתקציב, כי אנחנו לו ביררנו מה מצב **התקציב** של החינוך. צריך לציין שבביקורנו במעברות נחקלנו בעובדה שלא כל הילדים נמצאים ברשת החינוך המתאימה, ומפנים לכך את תשומת לבו של משרד החינוך.

לסעיף 13 ו-14. אינני חושבת שאפשר להגיד באופן סחמי - נחקלנו בכל מקום בעובדה שהעבודה הסוציאלית אינה מספיקה והתקציב אינו מספיק. אשר לתקציב יש לנו בירורים ואל לנו להכנס לשטח כל-כך רגיש. איננו יודעים אם התקציב אינו מספיק, ייתכן שרק חלוקתו אינה לפי הצרכים. לעומת זאת יש לדבר בעיקר על חלק החינוכי - סוציאלית, ברצוני להציע, לרכז את הצעותיה של הגב' כפרי באורה יותר מרוכזת, לציין שפעולתם של ארגוני נשים נתקלת בקשיים לרגלי סיבות שונות, בשטח המיפול במשפחות יש לציין שהתקציב צריך להפנות לאפיקים קונסטרוקטיביים יותר, בשיתוף יתר עם הרשויות המקומיות.

ה. הראל:

לדעתי אנחנו מערבבים סעיפים אחדים. יש ליחד סעיף מיוחד לכל אחת מהבעיות האלה: חינוך, עזרה סוציאלית, תזונה ילדים וארגוני נשים.

אחחיל בחינוך. עלינו לציין שחלק גדול מהילדים, בגיל חינוך חובה, לא מקבל את החינוך הדרוש. מצאנו בהרבה מקומות כיתות קטנות כתוצאה מפיצול החינוך לזרמים. יתכן שלא כל חברי הוועדה ימכימו לדעה זו, אך עובדה היא שזו היא אחת הסיבות. מצאנו גם הרבה ילדים מחוץ לכיתות, למרות שהכיתות לא היו מלאות. כמו-כן חלק גדול מהמורים, כמוגן לא באשמחם, אינו עומד על רמה מתאימה.

אם

וועד השלי רוחים מאיבוריים
5.8.52

ב. הראל:

בנוגע לעבודה הסוציאלית, אינני יודע
אם באי להיכנס יוחר מדי לפרטים.
לי נדמה שכל הענין של משרד הסעד ירוש
מיטולשלנו בחורף הבא, הן בשאלה
הארגונית והן בשאלת התקציב, אני מציע בעת לא לקבוע בשאלות התקציב כל פרטים,
רק לציין שהעבודה הסוציאלית היא בלתי מספיקה ונחוץ לשחק יוחר ארגונים
ציבוריים שונים על-מנת להגבירה.

אשר לחזונת הילדים, יש לקדם בברכה את
המפעלהזה ולהרחיבו, מתוך שאיפה לשחק את החורים בהוצאות החזונה.

מעיקר מיוחד מגיע לארגוני הנשים תוך
ציון בסיפוק עבודתם הטובה.

אני אראה פגם גדול אם לא נדע להפריד
בין כל המעייפים באלה.

א. ברמן:

יש לי כמה הערות בדרך-כלל אני תושב
שהמעייפים 12, 13 ו-14 הם במדר. אם
במעייפים האחרים היו לי הסתייגויות, חרי פה כמעט שאין לי לדעת יש הכרח
להדגיש שהתקציב הוא בלתי מספיק, שהעבודה הסוציאלית היא בלתי מספיקה
ושהסכומים העומדים בידי הרשות הסאובנת הם מצומצמים. אנחנו ראינו כל
העובדות האלה.

אני ממכי מעקד"ר הראל שיש להפריד בין
כל השאלות שהוא מנה אותם.

למעיקר 12 יש לי רק חוספת, אנחנו
מוכרחים לציין שאין במעבורת פעולה תרבותית כללית מספיקה. ביחוד להדגיש את
הפעולה הדרושה בקרב הנוער, וארגון שיעורי ערב ללימוד העברית.

לענין הצעותיה של הגב' כפרית,
כל הכבוד לארגוני הנשים, אבל אנחנו לא באים לחת הערכות, אינני יודע אם
יש צורך בהערכה מיוחדת לפעולה, שהיא באמת חשובה, של ארגוני הנשים.

אני גם נגד, באופן קטגורי, ההצעה
להעלות שלומי החורים בעד החזקת ילדיהם, לא אנחנו צריכים להיות
היוזמים להעלאת זו. ידוע מה טעם הכלכלי של העולים...

א. הכרמלי:

הגענו לנקודה רגישה ביותר, שאם
נחקן אותה נמלא את חובתנו.
בביקורתנו במערכת חלשיות זכורה
לחברים השאלה שאליה: איזה סכום מוצע מהתקציב הכללי לעזרה סוציאלית
ישירה? החבר א, שמחוך תקציב של 5000 ל"ל לצרכים סוציאליים מוצא כ-1200
ל"ל, והיחר לתקציב האדמיניסטרטיבי, אני משוכנע שכל עוד יהיה מרחק כזה בין
החלק המיועד לצרכים אדמיניסטרטיביים ובין החלק המיועד לעזרה סוציאלית,
העבודה הסוציאלית לא תהיה תקינה. ראינו מקרים ששובלות סוציאליות קבלו
4 חודשים משכורת בלי שיהיה תקציב לעזרה סוציאלית, ועוד דבר, כל עוד
העובדת הסוציאלית מהליה אורחול לא חושבת המעברה, עבודתה תהיה פחות יעילה.
עלינו להביע את דעתנו שאעבודה הסוציאלית אינה יכולה להעשות כל עוד המורים
והמדריכים הם אורחים במעברות, עלינו להדגיש במיוחד שכל מדריך ועובד
סוציאלי צריכה להפך לחושב המעברה.

ש. כפרית:

אחא לא תמצא 5 מורים שימכימו לגור
שם.

א. הכרמלי:

בשעה שציבור דן על בעיה מסויימת אינו
צריך להיכנע לירידה הקיימת.

א.מ.

א. תרומות:

הוא צריך לשאוף להעלות את עצמו, את הציבור כולו, לרמה סטנדרטית. אינני חמים לחשוב שהרעיון יתגשם, אך עלינו להאגיש אותו תמיד.

אשר להזנת הילדים, חברי ברמן, את אהה רוצה לחנך את העם, תחילתה לתת לו נדבות, תמסיק את התרומות, תעורר בו רצון להיות בלתי חלוי, תעורר בו את הכבוד העצמי. בהזנת הילדים צריך להכניס שיפורים ושיכלולים לחובת הילדים, אני כבר אמרתי זאת פעמים אחדות - אנחנו מקלקלים לילד אם לא מספקים לו את כל הקלוזיות הדרושות. לכל הפחות הייתי קונה מהורים, במחיר נומינלי, את הביצת החסרה למשל. אינני אומר שכל ההורים עשירים, גם לא אומר שכולם עניים, אך נחוץ לעבור לחקופה קונסטרקטיבית יותר גם בעבודה הסוציאלית. ענין הזנת הילדים מעון בדיקה יסודית. אין אתם שלא חיון אוכל לבנות, אבל כשבתם אוכל היא מוכרת את האוכל.

בענין החינוך, אני למשל, בחור חבר וועדת החינוך יודע שלא תקציב חסר להינוכו של הנוער העובד. יש תקציב, יש מורים ואין לומדים, אין אדם רוצה ללמוד בעל כורחו. לדעתי, ענין החינוך איננו שאלה כספית, כי אם בעיה ארגונית. לו הסדריכיה והמורים היו נמצאים במעברות המצב יכול היה להיות אחר.

ד. נארי:

ברצוני להגיד לד"ר הוראל שאינני ממליצה לתכנים את כל שאלת החינוך והזרמים שהוא עורר. אני מציעה בענין זה להסתפק בכמה מליצות, היינו, שרשת לימוד החובה עדיין אינה מקיפה את כל ילדי המעברות, ואנו מפנים תשומת הלב של משרד החינוך לעובדה זאת. ברצון רב אקבל את כל המסברות והדעות של ד"ר הוראל, ואם יצליח לשכנע אותי, אך לא את המקום לויכות זה.

ברצוני להעיר הערה לדבריו של חת"כ הכרמלי בדבר התבדל, כביכול, בין התקציב האדמיניסטרטיבי ובין התקציב לעזרה סוציאלית ישירה. למשכורת של עובדת סוציאלית אי אפשר לקרוא תקציב אדמיניסטרטיבי. בלי העובדת הסוציאלית אין לעשות שום פעולה. העובדה שהביא חבר הכרמלי, שמחוך תקציב כללי של 5000 מ"י מוצא רק 1200 ל"י לעזרה סוציאלית ממשית, אין לראות באור כזה. מה נקרא תקציב אדמיניסטרטיבי? הוא כולל את העבודות הסניטוריות, משכורת העובדות הסוציאליות וכו', שבלעדיהם אי אפשר לעשות עבודה סוציאלית. אין לחלק את התקציב בצורה כזו.

אני מקבל את דברי ד"ר הוראל שדרושה יעילות ארגונית בשמה קונסטרקטיבי, ושיחות יתר של המעוניינים. לד"ר ברמן אגיד: העזרה הסוציאלית זו פעולה רגישה מאד שיכולה להביא תועלת רבה, אבל גם נזק רב, אם לא ימגישים אותה לנצרך באמת. הבעיה היא איך להגיש את העזרה בצורה שתהיה יעילה, אבל גם תחנך את האנשים שלא יתרגלו להיות על נדבות. אינני יכולה להגיד בפירוט שהתקציב אינו מספיק ושמשמששים בו לזעזע. יש לקבוע במסגרת שהעזרה הסוציאלית צריך לכוון לאישים קונסטרקטיבים יותר והגדלת התקציב למי בדיקה יסודית. משימת מיוחדת להקדיש לעבודה החינוכית - הסוציאלית, כי בעזרת לילד אנחנו רואים את עיקר העזרה למשפחת העולה. לציין גם ששיחות ארגוני נשים וגופים ציבוריים חוטשים אחרים, רואים אנחנו כפוליטיקה סוציאלית נכונה. השתתפותם של כל הגופים האלה תהיה יעילה רק במקרה שידע משרד המעד לתאם את כל הגורמים, ולאו דווקא על-ידי הגדלת החשלושים.

ביחס להזנת הילדים אני מקבלת את הערתו של ד"ר הוראל, כי אנחנו רואים את המפעל כיפה מאד ורצוי לשחק יותר את ההורים בהוצאות.

ד. נצרה:

בסיכוח אני מציעה: ציין העבודה
החינוכית הסוציאלית, ציון הצורך שבשיחוף מלא עם כל המוסדות
האיבוריים כדוגמת עם ארגוני המים עד כה, שיחוף יחד של ההורים
בהוצאות חזונה ילדיהם, כמובן לפי יכולתם, ובנוגע לפעולה התרבותית
הכללית אפשר להגיד שאנחנו רואים אותה כצורך.

ב. כנולסון:
אני יכולה להצטרף למשאלתו של ח"כ
הכרמלי, שאריך למדד את העבודה במעברות
לעבודות סוציאליות שכל זמן חחיינה במעברה, אבל הצעה זו חלושה
מהמציאות.

אשר לבעיית החינוך, איננה רואה כל
אפשרות לדון על הבעיות במעברות מבלי לדבר ולציין את המצב המיואש
בשטח החינוך. אומרים שלא פה המקום להעלות בעיה זו, ושעל הוועדה
שלנו להתרכז רק בשאלות בריאות ומעד. אם כך הדבר, אין עלינו לדון
גם על השיכון, ואם אנחנו דנים על כך, זה משום שברגע שמדברים
על המעברות עלינו לתת תמונה בהירה וכוללת על הכל שמתרחש שם.
אם אביא דוגמא שבתלפיות היה קיים בית-ספר בעל כיתה אחת, ופחאום
אני רואה כיתה זו מתלקת לשניים, ובשתי כיתות קטנות מצטופפם
20 ילדים, אני שואלת: מה עוללו ילדים אלה? ואני מקבלת חשובה -
זרמים. אם אני באה למעברה ומוצאת ילדים מסתובבים מתוך לכיתה והמורה
עומד בשער הכיתה ואני שואלת: מה פשר הדבר? "לא יכולתי להשתלט" -
היא התשובה. איך נוכל לתת תמונה על המצב במעברות, בלי לציין אחד
הדברים המיוחדים - פיצול החינוך?

מה שנוגע לארגוני נשים, ברצוני שהחברים
יבינו, לאו דוקא מפני שאני אחת הנציגות של אגון נשים, אבל מדינות
עשירות ממדינתנו זקוקות בעבודה הסוציאלית לשיחוף מעולה עם ארגונים
מתנדבים. אצלנו, לפי שעה, השיחוף הוא רק עם ארגוני נשים. עיני
לא חתיה צרה אם התנדבות זו תחפשו, וגם גברים יתמסרו לעבודה קודש זו.
מכל מקום לא יחכן לא לציין את העבודה שנעשתה עד עתה, ושהיא מוכיחה
כבוד למדינה.

אשר לתעסוקת המבוגרים,
אל"ף - בי"ח, של העבודה הסוציאלית
זהו להכניס את האדם למסלול חיים רגיל. כאן אני מציעה להוסיף גם
את הצורך במציאת תעסוקה לנשים ממוסלות בילדים והמסוגלות למלא
עבודה בין כחלי ביתן. זה דבר עיתן לביצוע, וברצוני לציין שהארגון
שאני מייצגת אותו התחיל בפעולה זו בהצלחה רבה.

ש. כפרית:

בעצט אמרתי את הדבר קודם - איננו
יכולים לחבוק את כל הארכים של המעברות.
נכון שאנחנו מתעניינים בכל הבעיות, אך על החינוך לא שמענו אינפורמציה
לעומת זאת שמענו הרבה סקירות על השיכון ודנו עליו. צריכה להיות
מסגרת מסוימת. איך נכנס לדון בענין שלא שמענו עליו אינפורמציה
מוסמכת? הדאיה החח-פעמית אינה מספיקה כדי להוציא מסקנה. כלום
נביא לדיון בכנסת ענין שלא ביררנו אותו? אני מציעה להסתפק רק
בשפת אתר, ולציין שלא כל הילדים נמצאים במסגרת חינוך החובה.
ולא לדבר על שום כיתות קטנות וזרמים.

ב. הראל:

אסור לציין את הכיתות הקטנות

ש. כפרית:

אנחנו לא בחנו. לא די לבוא ולראות.
אני מכירה מספרות ששם ישנן כיתות
גדולות. הוסידה אינה יכולה לפתח מביקור חד-פעמי. כשם שלא נכנסנו
בבירור שמחים שונים. אחרים במעברות, למשל ענין הצרכנות שזו בעיה
חשובה מאד, אבל אנחנו לא למדנו אותה ולא נציין עליה שום דבר, כך
עלינו לנהוג לגבי החינוך, וכן לגבי הפעולה התרבותית במעברות.

ש. כפרית:

שמענו בוועדת החינוך לא רק על
הקצ'ב גדול, כי גם על קשרות עולים
הלומדים להיוחמורי עם איך נוכל להגיד: אינן אינן חסר הכל עלינו להיות
אמיתיים ולצ'יין את היש. ישנם מאות מוסדות ילדים, פתוחים ומגורים,
לילדים בגיל הרך, בענין זה שמענו סקירות מפורטות, זה לא נושא חדש.

ב. כאנלסון:

הגב' כפרית מוענת שאי אפשר לחוות דעה
עלסמך כמה ביקורים, אך אם אני עושה
זאת, זה על-סמך ידיעה מבוססת ועבודה ממושכת במסגרת ארגון נשים מיום
קום המדינה.
נכון שתקציב הארגון הוא עכשיו בכל רע.
אבל בטר זה נובע בעיקר כתוצאה ישירה
מאי-סדרים במשרד הסעד, שנשאר חייב סכומים של רבבות לירות, התקציב של
המוסדות שלנו בנוי על השתתפותנו אנו ותשתתפות הממשלה, ואם חלק האחד צ'יין
את השתתפותו בצורת חוב בלבד, מובן שהוא הביא את המוסדות, את האגונים
בפני מצב שאינן להמשיך בעבודה, כתוצאה מזה אלפי ילדים אינם נכללים
במוסדות החינוך, וחלק מאלה שאינן נאלץ לעזוב.

הי"ר א. אלמון:

היה לנו דיון ארוך מאד בסעיפים
אלה, הועלו כל מיני הצעות, מוסכמות
ומנוגדות, אבל ביסודן אין הבדלים גדולים.
בנוגע לבעיה החינוך אין חילוקי-דעות
על זה שרשת החינוך אינה כוללת את כל הילדים, ישנן חילוקי דעות בקשר
להדגשה אחרת, והיא שמצאו הרבה כיתות קטנות, לא מלאות, ושהענין בדרך-כלל
אינו עומד על הגובה, כמו-כן שהמורים והמדריכים אינם מתאימים מכל הבחינות,
וכל זה כתוצאה מפיצול החינוך לזרמים, העירו חברים שאינן אנו מטיפלים
בבעיה החינוך, לדעתי, כיוון שעלינו לצייר חמ ונה כוללת על המצב במעברת,
מחוך מה שמענו וראינו, מותר לכלול דברים שלא נוגעים לוועדה באופן ישיר,
אני חושב שוועדת השירותים הצ'בוריים יכולה לציין רשמים ולוועדה
שבאופן ישיר אינם נוגעים לה, אך יש להם קשר לחמונה הכללית, הוועדה ביקרה
במספר מעברות; ישנם חברים שביקרו במספר יותר גדול וקיבלו רשמים יותר
מקיפים, נכון, אנו לא דנים כעת על פיצול החינוך, אבל כאן דיברו לא
מבחינת החינוך, אלה מבחינת התקציב לחינוך, לדעתי מכת הפיצול היא יותר
גדולה מבחינת החינוך עצמו, מאשר מבחינת התקציב, אני מוכן לבזבז יותר
כספים, בלבד שיהיה מצב אחר בשטח החינוך, כי אם יש פיצול אין כבר יעילות
בקשר לסעיף המדבר על העזרה הסוציאלית
כלא משביעה רצון, לדעתי אנו צריכים בצורה שקטה מאד עובדה שראינו
ושמענו עליה מאלה שליוו אותנו בסורים והשתתפו אתנו בישיבות, ראינו
למשל מקרים שהלשכות היו כגורות והעובדות קיבלו משכורת, אני מצטרף
לדבריו של ח"ח הכרמלי כשהוא הזכיר את המספר שמענו במעברת
חלפיות בדבר ההבדל בין ההוצאות שהוא קורא להם אדמיניסטרטיביות לבין
ההוצאות האפקטיביות, עובדה היא שבמקום שאינן למשרת הסעד מה לחלק סורים
את הלשכה, איננו מזלזל בעבודה הסוציאלית החינוכית, אך העיקר הוא בסעד
הממשי, לכן, גם לדעתי יש אי-התאמה בין המספרים שמענו.
עוד משל, ארבעה חודשים לפני גמר שנת
התקציב אין כב כסף, אני אומר, מותר לעמיד מלמרים את כל העבודה על בסיס
יותר מצומצם, אך לא יתכן שחודשים לא יחלקו כסף.
בנוגע להזנת הילדים הושמעה התנגדות
מצד הר"ר ברמן על העלאת השלומי החוריים.

ש. כפרית:

מהחורים נודש עד עתה מקסימום לירה אחת
לחודש, וההזנה עלתה 3 לירות לחודש.

הי"ר א. אלמון:

בנוגע לשאלה זו שמענו בוועדה
מספרים אסטרונומיים, על הדרוש, ומצד
שני שמענו מה הם הסכומים הניתנים ע"י משרד הסעד, ישנו הפרש גדול מאד
שאפשר להקטין אותו ע"י השתתפות מסוימת מצד החורים.

א.ס.

וועדת השירותים האיבוריים
5.8.52

היו"ר א. אלטמן:

כמו בן שלמשפחות מחוננות ומציעים אין להמיל שלומים, אך זלום הרבה מקרים שהעולים עובדים וקליהם להשתתף בהוצאות במידה האפשרית. יש בזה גם צעד חינוכי וגם שיחזור המשפחה מראגה מסוימת.

א. ברמן:

לדעת וועדת השירותים אינה צריכה לציין זאת.

היו"ר א. אלטמן:

אחן דוגמה אחת. נניח שבמינימום של 1000 לירות אפשר לקיים מטעל מסויים, אבל ב-700 לירות אי-אפשר לקיימו. עומדת השאלה: ישנם 700 ודרושים עוד 300 ורק ב-300 אפשר לקיים את המטעל של אלף. דוגמה זאת היא אופיינית למצב בשמח תזונת הילדים.

אשר למעיק הקשור במעורבותם של ארגוני נשים. בכל העולם השתפרותם של מוסדות ציבוריים בלתי מפלגתיים בעבודה הסוציאלית, היא גדולה מאד ואולי הגדולה ביותר. לכן עלינו לציין שיש להגביר את השתתפותם של ארגונים ציבוריים מתנדבים, ובצורה כזו להגדיל את האפשרויות החקציביות. יחד עם זאת יש לציין את הפעולה שנעשתה עד כה ע"י ארגוני הנשים, מתפקידו של משרד המעד לגשר, לעודד ולשתף באופן מקסימלי את כל הגורמים, על-מנת ליטל את עבודתם. ובכן, ישנה הצעה לציין בקשר לחינוך את הסגמים שצינתי למעלה ושהם הוצאה מפיצול החינוך לזרמים.

ש. כפרית:

אני חוזרת ומציעה לא להכניס כל פרטים, רק לציין באופן כולל ביותר שלא כל

הילדים הוקפו עדיין ברשת החינוך.

היו"ר א. אלטמן:

אם כן נצביע על 2 ההצעות.

ב. כצנלסון:

יש לציין את ההצעה האחת בחור הצעת המיעוט.

א. הכרמלי:

בחור חבר וועדת החינוך אני רוצה למסור לכם אינפורמציה בענין זה...

ד. נצר:

אנחנו לא מבקשים אינפורמציה.

היו"ר א. אלטמן:

אם ישנם מספר חברים שבנוגע לפעיק זה או אחר רוצים להכניס ניפוח אחר שאינו מתקבל ע"י הרוב, אי-אפשר להמנע מהחתימות של המיעוט.

א. ברמן:

אם כן יש לי הרבה הסתייגויות.

היו"ר א. אלטמן:

ברצוני להסביר עוד הפעם לחברים שכל-כך מתנגדים להכניס פעיק על החינוך, מדוע בעיקר זו כן יוגעה לנו, ודרוקא מבחינה סוציאלית. אם נציין שלמרות חוק חינוך החובה השתתפות הנוכחית הנוכחית אינה מקימה את כל ילדי המעבדות, הרי, כולם צריכים להסכים לעובדה, כאן באים מספר חברים וקובעים על-סמך הסתכלותם, שכן אפשר היה לכלול כל הילדים. הם לא נוגעים בפעיק החינוך בכלל, אלא במידה שנוצרה בעיה סוציאלית כתוצאה מעובדה מסוימת. אין שם זומר שהם מתערבים בפעיק החינוך.

א. בן-אשר:

אנחנו נפגשנו בשורה של בעיות הקשורות בשאלתחומי המכונת של תרועדה. פעם צריכים

לבדוק זאת.

לגופו של ענין. אינני בטוח אם זה דבר

טיכומי קטנות הכיחות, או זאת תופעה מקומית. אני מציע להעביר את הענין הזה לוועדת החינוך.

א.א.

ג. הראל:

אנחנו קבלנו חפסיד כולל על המעברות ואי-אפשר להגיד בזה מטחן למלל ובוזא אסור.

היו"ר א. אלמון:

השאלה איננה שאלה סמכות. הוועדה יודעת את חומי הסכירותיה. הן מחזילות נמרות בענייני הקשורים במשרד הבריאות והסעד, אבל טוענים חברי שאי-אפשר לצייר במידת מה חמונה על בעיה פלופית, בלי לחרוג מבחינה מסוימת מהמסגרת המקובלת, בכדי להבליט נקודה שהיא כן קשורה בבעיה. יתכן שזו "הברחה" אבל אנחנו חייים בתקופה של "הברחה". גם בכנסת בדיונים וריכוזים "מבריתים" ומנסים "להבריח". אבל הואיל והעניין הוא באמת עדין, לא נקבל פתח הלכות. על כל פנים ברוב המכריע של המסקנות אין חילוקי דעות. ואם ב-2-3 סעיפים ישנן כאלה, מותר לציין את דעת המיעוט. ההצבעה בסעיף על שאלת החינוך חבוא בישיבה הבאה יחד עם ההצבעה על יתר הסעיפים. אני עובר לסעיף 15. (קורא את הסעיף).

ב. כצנלסון:

יש לדעתי להוציא את המלים "לכל הסתות".

א. ברמן:

אני חושב שיש לשמוע קודם דו"ח של וועדה המסנה בעניין קופת חולים. אני יודע שישנם חילוקי דעות בין קופת חולים ובין משרד הבריאות בעניני העזרה הרפואית למעברות. לכן אני מציע להוציא את המלים "ריכוז כל מוסדות הרפואה בידי המדינה", ולהשאיר רק "תיאום עבודה הבריאות".

היו"ר א. אלמון:

אני חשבתי שהסעיף מוסכם, אבל אירח וישנה מענה נגד, אכן לדבר "בעד" רק לתבר אחד ובוזא נמיים את הוויכוח.

ברצוני להעיר לחבר ברמן, שמתפקידן של

וועדות הכנסת הוא לשאוף לריכוז מקסימלי של כלל הפעולות בידי הממשלה. בסעיף המוצע אני מביעים את הרצון לראות את כל הפעולה בשטח הבריאות מרוכזת, בכדי שלא יהיו דואליזמים בעבודה.

ב. הראל:

בפרובלמות הבריאות מטפלים 6_7 מוסדות במעברות: משרד הבריאות, "מלבן", קופת חולים, הדסה, וזווע. עיריות, מועצות מקומיות ונדמה לי עוד לא גמרת את המרק. למעשה העבודה חוכל להעשות בהצלחה רק במקרה שתבוצע בצורה מרוכזת. בדרך השם שהממשלה הלכה צעד קדימה בהעבירה "מיפת חלב", ועלינו לציין זאת.

כל הדו"חיה של מומחי הבריאות בארץ

מציינים שאי-אפשר למלל בחולה אם לא דואגים למניעת מחלתו. אין זו שאלה של קופת חולים. דואגים לקופת חולים עדיין לא ברור, אם לא יהיה יותר נכון שהטיפול הרפואי במעברות יעבור למשרד הבריאות. דווקא האחרון טען שאינו מוכן לקבל את כל העבודה. בכל מעברה ישנו חלק של עבודה בריאות שהוא לא במסגרת פעולתה של קופת חולים. למען שמירה הבריאות עלינו לציין את הצורך בריכוז כל העבודה הרפואית. מובן, זה לא ייעשה במשך יום אחד, לכן כל עוד אין ריכוז, לפחות שיהיה תיאום.

היו"ר א. אלמון:

חכן הסעיף הוא שיש לתת לריכוז הפעולה על כל חלקיה במוסד אחד - משרד הבריאות; וכל עוד לא הושג הריכוז, לפחות להגיע לתיאום מקסימלי בשרותי הבריאות. אני עובר לסעיף 16. (קורא את הסעיף). אין התנגדות. (קורא סעיף 17).

ט. נפרית:

כשהתנהל הדיון על המועצות המקומיות, הייתה דעה שאמרה, שעניין ההצטרפות למועצות האזוריות אין להכליל במסקנות על שאלת המעברות. נדמה לי שאין לקבל הסעיף הזה.

א. ברמן:

לדעתי מספיק בהחלט הסעיף הקודם.

וועדת השירותים הציבוריים.
5.8.52

א.א.

א. ברמן: לגופה של ההצעה דומה לי שעה עכשיו היה לנו נסיון קצתמר במוניציפליצצית המעברות. הן מקבלות מעט מאוד מהרשויות, ודורשים מתושביהן מסיים. לדעתי כל העניין הזה עדיין לא בשל. כרגע אני בעד הנהלת עצמית-דמסקראטית של המעברות.

היו"ר א. אלטמן: אלה שני מעיפים שונים. אנחנו קובעים שארץ לארגן הנהלה עצמית, אך במידה שהמעברות נמצאות בגבולות אחרים, שם צריכה לבוא אינטגרציה. עלינו לדרוש שהמעברות תקבלנה את כל השירותים מהעיריות, אומנם, ישלמו מסיים, אבל יקבלו יותר מאשר יתנו. ואינו שבמידה והמעברות היו במסגרת מוניציפליית, מצבם היה יותר טוב מכל הבחינות.

א. הכרמלי: דווקא מתוך דאגה למעברות ולשם מינוגם בישוב צוותיק, דרוש הסעיף הזה. הייתי מאושר אילו ברמלה, נניח, מחצית התושבים הם עולים חדשים, ומחציתם וותיקים. אל לנו לחלק את המדינת המעברות ומדינת הוותיקים.

ב. כצנלסון: אני בדעה שיש להוציא סעיף 17. שגם מקומות שצירוף המעברות לרשויות יהיה רק שינוי כתובת. ידוע לנו שמצב העיריות היום, בהתחשב עם כמה גורמים, הוא בכל רע. ישנן עיריות. שלא תוכלנה לשאת העמסה נוספת. זו בעיה רצינית למדי ואני בדעה שאין להעלותה כעת.

היו"ר א. אלטמן: הסעיף קובע עיקרון כללי בחור משאלה ולא בחיפת חוק. היות וזה לא עניין של ניסוח, אלא עניין פרינציפיוני, אני מציע את הסעיף.

הצבעה

הוחלט להשאיר סעיף 17.

היו"ר א. אלטמן: אנחנו עוברים לסעיף 18. (קורא את הסעיף). אין התנגדות. בזה סיימנו את העניין בשאלת המעברות. אני מציע כעת לעבור וועדה בח 3 חברים שנמיל עליה להכין את הניסוח הסופי של המסקנות.

אני מבקש את החבריה שלא יהיו בוועדה ויש להם הצעות, למסור אותן לוועדה, כי במידה ויהיו הצעות אלטרנטיביות נצביע עליהן בלי וריכות נוספת.

הוחלט לבחור לחברי הוועדה תת"כ:
א. אלטמן, ד. נצר וב. הרצל.

היו"ר א. אלטמן: אני מומר את רשות הדבור לתת"כ ד. נצר שתימסר הדעה בקשר לוועדה החשנה לענייני משרד הסעד.

ד. נצר: אני הודעתי גם בישיבה הקודמת בנוגע לסיורים של וועדת המשנה. שמענו טאח ארון יפת טקירה מקימה על מבנה האדמיניסטרטיוני והארגוני של משרד הסעד וקבלנו חשבות על כמה וכמה שאלות. כתוצאה משה באנו לידי מסקנה שאנחנו צריכים לגקר ולראות, והדבר נמנע מאתנו מכיוון שאין למשרד הסעד תקציב מתאים. שאלנו את מר יפת על השמועות שהגיעו אלינו בדבר שינויים מרחיקי-לכת שעומדים לחול במשרד הסעד. קבלנו על-כך חשבה מהי יית. השנויים והיו רדיקליים ויקיפו את עבודת הסעד, בעיות אדם מקצועי בעבודה, שנויים במתלקות וכו'. עומדים לבטל את מחלקת העליה, לרכז את כל העבודה בענייני מוסדות ילדים ועוד שנויים מסוג זה. על כל השאלות האלה ניחנו תשובות בדורות. הצעחנו היא שוועדת השירותים הציבוריים תזמין את משרד הסעד על-מנת לשמוע הסברה פפי השר עצמו, ורק אחרי הסקירה שלו להחליט מה יהיה הפמירה

וועדת השטרותים הציבוריים.

א.מ.

א. הכרמלי:

לא יחכן שמשרד מסויים, שנחבקשנו לעזור בעבודתו, לא ימציא לרשות הוועדה סכום קטן לצרכי התבורה. יש לתבוע ממשרד הסעד סכום זה, אבל במקרה שהחשובה חתיה שלייה עלינו לתבוע מהכנסת הקאיב מהאיים לספורים.

ב. הראל:

אני חושב בהצעתה של חברת הכנסת נצר. לדעתו אנחנו עדיין לא בחוץ הענינים של משרד הסעד, וחהיה תועלה רבה אם נזמין את שר הסעד עצמו. אני מציע להזמין עוד לישיבה הבאה ולשמוע מפיו דו"ח ארוך ואחראי. באותו זמן עליו"ר הוועדה לדרוש בתקיפות שיקציבו את הסכום הפעוט הדרוש לספורים.

היו"ר א. אלמון:

אחרי הישיבה הקודמת עוררתי שאלה זו במזכירות הכנסת, והיא הבטיחה לי להחקשר עם משרד הסעד. אדרוש היום מהמזכירות שבמקרה ולא תחקבל משובה חיובית, יהיה עליה להסדיר את בעיה התתבורה.

תחלמ להזמין את שר הסעד לישיבה הבאה של הוועדה בשעה 9.30.

היו"ר א. אלמון:

אני מבקש את החברים לדייק בישיבה הבאה, כדי שנוכל לסיים את ההצבעה על המסקנות בשאלה המעברות לפני בואו של שר הסעד.

הישיבה נסתיימה בשעה 11.45.